

19.2.2020

8343/2019

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: HE 109/2019 vp

Lausunto hallituksen esityksestä uuden tieliikennelain muuttamisesta (kotihoidon pysäköintisäännöt)

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Espoon kaupungilta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle tieliikennelain muuttamisesta HE 109/2019 vp. Ehdotuksessa uuteen tieliikennelakiin (voimaan 1.6.2020) sisällytettäisiin kotihoidon pysäköintiä koskevat erityiset säännökset. Ehdotuksessa kotihoidon työntekijöille (ja lukuisille muille tahoille) säädettäisiin mahdollisuus poiketa pysäköinnin rajoituksista kaikkialla Manner-Suomen alueella. Pysäköintimahdollisuuksia parannettaisiin samalla tavalla kuin vammaispysäköinnistä on tällä hetkellä säädetty.

Ehdotuksen mukaan kunnan myöntämällä pysäköintitunnuksella saisi pysäköidä liikennemerkillä osoitetusta rajoituksesta huolimatta maksulliselle pysäköintipaikalle maksua suorittamatta ja alueelle, jossa pysäköinti on kielletty liikennemerkillä. Tunnuksella olisi mahdollista pysäköidä rajoitusta pidemmäksi ajaksi alueelle, jossa pysäköinnin enimmäisaikaa on rajoitettu. Pysäköintitunnus mahdollistaisi myös pysäköinnin pihakadulla muuallakin kuin merkityllä pysäköintipaikalla. Huoltoajo sallittu - lisäkilven vaikutusalueella olisi mahdollista ajaa ja pysäköidä ajoneuvoa.

Tunnus myönnettäisiin asiakkaan kotona suoritettavia tehtäviä varten palvelua tarjoavalle työntekijälle, yritykselle, yhdistykselle tai julkisyhteisölle.

Espoon kaupunki antaa esityksestä seuraavan lausunnon:

Kotiin annettavien palveluiden palveluntarjoajien pysäköinnin helpottaminen on terveelluttu ehdotus, mutta esitetyt keinot kohdistuvat osin väärään lakiin, ovat osin hankalia toteuttaa ja riittämättömiä. Kunnalla tulee olla laaja harkintavalta ns. kotihoidon pysäköintiluvan käyttöönottoamisessa. Tämä on tärkeää todeta lakiesityksessä nyt tehtyä selkeämmin.

Kotiin annettavien palveluiden pysäköintioikeus

Hallituksen esityksessä käytetään yhä termiä kotihoidon pysäköintilupa, vaikka pysäköintioikeutta on lavennettu kotihoidosta lukuisiin muihinkin kotiin annettaviin palveluihin. Pysäköintiluvan nimi onkin harhaanjohtava ja se tulisi muuttaa muotoon ”Kotiin annettavien palveluiden pysäköintilupa”. Sosiaalihuoltolain 20 §:n mukaan kotihoidolla tarkoitetaan kotipalvelun ja terveydenhuoltolain 25 §:ään sisältyvien kotisairaanhoidon tehtävien muodostamaa kokonaisuutta.

Hallituksen esityksessä pysäköintilupa oikeutettujen piiriä on laajennettu kotihoidosta rajusti. Hallituksen esityksen mukaan pysäköintilupa oikeutettuja olisivat myös sosiaalihuoltolain 21 §:n asumispalvelut, vammaisuuden perusteella annettavista palveluista ja tukitoimista annetussa laissa (380/1987) tarkoitetut tehtävät ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977) tarkoitetut tehtävät.

19.2.2020

8343/2019

Hallituksen esityksessä onkin mainittu kotiin annettavina palveluina mm. asiakkaan tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, ateria-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Tärkeää olisikin täsmentää, minkä kohdejoukon pysäköinti-ongelmaa ollaan ratkaisemassa. Hallituksen esityksen mukainen laaja tulkinta kotiin annettavista palveluista kotihoidon pysäköintioikeuteen oikeutettavina työtehtävinä lisää lupaan oikeutettujen joukkoa helposti kotipalvelun ja kotisairaanhoidon työntekijöistä moninkertaisesti laajemmaksi. Lisäksi on itsestään selvää, että jatkossa lupajärjestelmän rajoja pyritään laajentamaan erilaisin järjestelyin, jotta kotiin annettavien palveluiden piiriin luettaisiin myös muunlaisten palveluntarjoajien kotiin annettavia palveluita kuin hallituksen esityksen esimerkkiluettelossa on tuotu esiin. Lähes rajaton pysäköintioikeus on osoittautunut hyvin houkuttelevaksi ja on johtanut mm. vammaisen pysäköintilupien kopioimiseen, väärentämiseen sekä lupien oikeudettomaan käyttöön. Mikäli pysäköintioikeuden voisi saada vain yrityksen toimialaa muuttamalla, näin tultaisiin myös jatkossa toimimaan. Tämä lisäisi lupajärjestelmän ja sen vaikutusten hallinnan haasteita.

Pysäköintioikeus kiinteistöllä

Kotiin annettavien palveluiden pysäköinti-ongelmat kohdistuvat pääasiassa asiakkaan asuinkiinteistöille ja siellä oleviin riittämättömiin pysäköintimahdollisuuksiin. Kotiin annettavien palveluiden asiakkaat ovat luonnollisesti asuinkiinteistöjen alueilla, jolloin ongelma pitäisi pystyä ratkaisemaan asuinkiinteistöllä. Lakiehdotus ei kuitenkaan kohdistu miltään osin asuinkiinteistön alueelle, vaan ainoastaan tiealueelle.

Uuden tieliikennelain mukaan on olemassa tiealue ja maasto. Tieliikennelaki koskee tiealuetta. Asuinkiinteistöjen piha-alueet luokitellaan maastoksi, jolloin ongelma pitää ratkaista myös niitä koskevassa maastoliikennelaissa. Kotiin annettavien palveluiden pysäköinti tulisi sallia maastoliikennelaissa päällystetyille tai vastaavalle pysäköintiin soveltuvalla paikalla yksityisellä alueella, ellei maanomistaja sitä erikseen kiellä. Mikäli maanomistaja asettaa tuollaisen kiellon, tulisi hänen tarvittaessa pystyä osoittamaan kiinteistöltään soveltuva pysäköintipaikka kotiin annettavien palveluiden tarjoajien asiointia varten.

Pysäköintioikeus tieliikennelain mukaisella tiellä

Tieliikennelainsäädännössä on hyvin niukasti myönnetty poikkeuksia tieliikennelain sekä liikennemerkin osoitettujen määräysten noudattamiseen. Poikkeukset koskevat hälytysajoneuvoja ja tiettyjä, yleensä tiealueella tapahtuvia viranomaistehtäviä tai tien kunnostustehtäviä. Vammaisen pysäköintilupa on poikkeus edellä mainituista, mutta poikkeamaan on hyvin perusteltu syy ja kansainvälisestikin tunnustettu käytäntö. Kotiin annettavien palveluiden pysäköintilupa ehdotetussa muodossa poikkeaisi suuresti edellä mainituista. Kotiin annettavien palveluiden pysäköintioikeudessa ei olisi kyse tiealueella tapahtuvasta toiminnasta, vaan asiakkaan asuinkiinteistöllä olevan ongelman siirtämisestä tiealueelle.

Liikennemerkin vastainen pysäköinti

Espoon kaupunki katsoo, että kotiin annettavien palveluiden pysäköintiluvalla ei tulisi sallia pysäköintiä kieltävien liikennemerkkien C38 ja C 39 vaikutusalueelle. Kaupunkien katualueilla olevat liikennemerkein asetetut pysäköintikiellot ovat

19.2.2020

8343/2019

liikenneturvallisuuden vuoksi asetettuja ja lähtökohtaisesti kaikki paikat, joissa pysäköinti voidaan sallia, on otettu pysäköintikäyttöön. Myös kotiin annettavien palveluiden pysäköinnin tulisi tapahtua pysäköintiin osoitetuilla paikoilla.

Pihakadulla pysäköinti, aikarajoituksesta tai pysäköinnin maksullisuudesta poikkeaminen

Esitetyt keinot ovat tavoitteeseen nähden hyväksyttäviä, mutta tällöin tulisi asettaa pysäköinnille enimmäisaika ja velvollisuus käyttää pysäköintikiekkoa, vaikka sitä ei liikennemerkillä edellytettäisikään. Kotiin annettavien palveluiden enimmäispysäköintiajalla (esim. 5 tuntia) vaikeutetaan pysäköintiluvan väärinkäyttöä.

Huoltoajo

Lisäys huoltoajon määritelmään on hyväksyttävä, mutta on huomattava, ettei huoltoajo pidä sisällään minkäänlaista oikeutta pysäköintiin liikennemerkkein osoitetuista kielloista. Yleensä huoltoajo on sallittu kevyen liikenteen väylillä ja niitä käytetään kiinteistöille tapahtuvaan huoltoajoon.

Luvan muoto ja sen myöntäjä

Kotiin annettavien palveluiden pysäköintiluvan muoto on jätetty ehdotuksessa avoimeksi. Koska ainakin alkuvaiheessa myös muiden tienkäyttäjien on syytä havaita ajoneuvon olevan poikkeusluvan nojalla liikennemerkkin asettaman kiellon vastaisesti pysäköity, tulee luvan olla muodoltaan fyysinen. Fyysinen lupa on jäljennettävissä ja/tai väärennettävissä, mitä on useasti tapahtunut vammaisen pysäköintilupien osalta. Kotiin annettavien palveluiden pysäköintilupa tulisi sisällyttää kopioimista/väärentämisestä estäviä turvatekijöitä, jotka nostavat yksittäisen luvan valmistamiskustannuksia huomattavasti. Etenkin jos luvat ovat kuntakohtaisia ja eri kunnissa erilaisia. Tuolloin painosmäärät jäävät pieniksi ja lupien hinnat nousevat kohtuuttomiksi. Espoossa ei ole lupien myöntämismenettelytapaa, eli kyseessä olisi uusi tehtävä. Kotiin annettavien palveluiden henkilöstön vaihtuvuus on suurta ja alalla käytetään paljon sijaisia ja keikkatyöntekijöitä. Kotiin annettavien palveluiden pysäköintitunnusten myöntäminen ja perusteettomiksi tulleiden lupien poistaminen tarkoittaisi sitä, että kunnalle tuleva uusi tehtävä ei olisi taloudelliselta vaikutukseltaan vähäinen. Yhtenäisen lupamallin, myöntämiskriteeristön sekä lupaprosessin vuoksi olisi luontevaa, että luvat myöntäisi Traficom, kuten nykyiset vammaisen pysäköintitunnuksetkin.

Espoon kaupunki

Johanna Nyberg
kaupunkiliikennepäällikkö

Muut valmistelijat

Petteri Aumala
lakimies

